

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Інститут Менеджменту
Кафедра фінансів та кредиту
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. Ю.ФЕДЬКОВИЧА
Економічний факультет
Кафедра фінансів та кредиту
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
АКАДЕМІЯ МУНІЦИПАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ (м. Київ)
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ВИЩА ШКОЛА ЕКОНОМІКИ» (Росія)
МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ НАУК (Грузія)
ТЕЛАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. ЯКОБА ГОГЕБАШВІЛІ (Грузія)

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної конференції
«ТЕНДЕНЦІЇ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ
ТА ІННОВАЦІЙНИМИ ПРОЦЕСАМИ

В УМОВАХ РИНКОВИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ»

2 березня 2012 р.

ВНТУ
ВІННИЦЯ
2012

УДК [336+330.341.1] (477)
ББК [65.261+65.01] (4УКР)
ТЗЗ

Друкується за рішенням Вченої ради Вінницького національного технічного університету Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України

Головний редактор: **В. В. Грабко**

Відповідальний за випуск: **В. В. Зянько**

Рецензенти: **В. В. Зянько**, доктор економічних наук, професор;
О. О. Мороз, доктор економічних наук, професор.

ТЗЗ **Тенденції** управління фінансовими та інноваційними процесами в умовах ринкових перетворень: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. – Вінниця : ВНТУ, 2012. – 407 с.

ISBN 978-966-641-453-6

В матеріалах конференції висвітлено доповіді вітчизняних та іноземних науковців, які розглянуто на Міжнародній науково-практичній конференції «Тенденції управління фінансовими та інноваційними процесами в умовах ринкових перетворень» 2 березня 2012 року в м. Вінниця.

Розраховано на студентів, аспірантів, викладачів, наукових співробітників.

УДК [336+330.341.1] (477)
ББК [65.261+65.01] (4УКР)

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, економіко-статистичних даних, власних імен та інших відомостей.

ISBN 978-966-641-453-6

© Вінницький національний
технічний університет, 2012

організація.....	337
Польгуль Д. П., Польгуль Т. Д. Концептуальна модель інформаційної безпеки.....	340
Попов А. В. Концептуальні підходи до визначення оптимальної структури капіталу підприємства.....	342
Роїк О. М., Міронова Ю. В. Організаційно-економічний механізм підвищення ефективності праці підприємств.....	345
Романець І. В., Войт В. В. Проблеми формування ефективної системи маркетингу виробничого підприємства в сучасних умовах.....	347
Романишин М. І. Формування економічної стабільності підприємств.....	350
Рудковська О. Л. Реструктуризація підприємства як один із шляхів виходу з кризи.....	354
Рудковська О. Л., Білоконь Я. В. Концептуальні положення діагностики кризи розвитку підприємства.....	356
Рудковська О. Л., Руденко К. О. Завдання та значення антикризового менеджменту на підприємстві.....	358
Рудковський О. В. Аналіз ефективності в сучасних умовах на автосервісних підприємствах.....	360
Савіцький А. В. Проблеми та сучасний стан управління якістю продукції промислових підприємств.....	362
Сарапіна О. А. Концепція вдосконалення управління розвитком харчових підприємств шляхом реструктуризації.....	365
Січко А. В., Віснівчук А. А. Сучасні умови розвитку підприємства та використання методів управління стратегіями його розвитку.....	368
Слущка І. В. Проблеми управління фінансовим ризиком на сучасному підприємстві.....	370
Сметанюк О. А., Базалицька А. В. Особливості вітчизняного відтворення основних засобів.....	373
Сметанюк О. А., Вакановська А. В. Характеристика основних факторів що впливають на маркетингове управління збутом підприємств.....	376
Сметанюк О. А., Дарвішева К. В. Особливості структури формування власного капіталу підприємства.....	379
Сметанюк О. А., Дарвішева М. В. Розробка програми управління асортиментом та якістю товарів.....	382
Троц І. В. Система раннього попередження та реагування як спосіб виявлення загрози банкрутства підприємства.....	384
Фурик В. Г., Гаврилець І. В. Особливості управління витратами машинобудівних підприємств.....	387
Шагоян С. М. Імперативи економічної безпеки в системі корпоративного управління підприємством.....	390
Шиян А. А., Тарасюк Н. М. Механізм удосконалення економічної діяльності підприємств за рахунок узгодження інтересів із закладами вищої освіти.....	393
Швед В. В. Основні методи аналізу стратегічних перспектив зовнішньоекономічної діяльності.....	396
Швейкіна Л. Я. Визначення факторів ефективності інвестиційного проекту при зміні методу нарахування амортизації.....	398
Яковенко О. В. Особливості бюджетування витрат на малих підприємствах.....	401
Яровий І. М. Інтегроване фінансове планування на підприємстві.....	403

мікроекономічних систем.

Використання сучасних інформаційних технологій дозволяє розширити можливості щодо збору, обробки та аналізу інформації, тобто полегшити процедури першого і другого блоку системи раннього попередження і реагування. У розроблених програмних продуктах враховано потреби підприємств щодо оперативного отримання результатів аналітичних розрахунків. При цьому комп'ютерна техніка здатна провести розрахунки будь-якої складності та ємності.

Третій блок системи раннього попередження і пов'язаний із застосуванням практичних методів управління (справляння безпосереднього впливу) щодо об'єктів спостереження, насамперед щодо фінансового стану підприємства. Для цього попередньо приймаються рішення відносно визначених проблем. Але поряд з цим потрібно також закласти основи для подолання причин, що призвели до формування цих проблем [1, с.28-30].

На думку О.О. Терещенка, найскладнішим завданням, яке слід вирішити в процесі організації системи раннього попередження та реагування, є підбір індикаторів раннього попередження та визначення критеріїв їх інтерпретації. Комбінація показників, які слугують внутрішніми індикаторами раннього попередження, підбирається з урахуванням можливостей прогнозування на їх основі фінансового стану підприємства та загрози банкрутства [4].

Висновки. В цілому на основі одержаних результатів можемо дійти до наступних висновків:

1. Система попередження та система управління є складовою частиною будь-якого менеджменту у кризовій ситуації. Першочерговим завданням СРПР є своєчасне виявлення ознак кризи на підприємстві, тобто прогнозування можливого банкрутства.

2. Система попередження забезпечує: більш швидку реакцію про початок кризової ситуації (фіксуються несприятливі зміни та поширюється інформація про них); захист як персональний, так і захист активів; активізацію системи реагування.

3. За допомогою системи раннього попередження та реагування виявляються можливості розвитку або додаткові шанси для суб'єкта господарювання.

Отже, розробка, формування та впровадження на підприємстві системи раннього попередження та прогнозування є об'єктивною необхідністю для успішного та стабільного розвитку і функціонування будь-якого суб'єкта господарювання в сучасних умовах розвитку економіки.

Література

1. Благодетелева-Вовк С.Л. Управління фінансовою санацією підприємств: Навч. посібник. / С.Л. Благодетелева-Вовк – К.: Ніка-Центр, 2006. – 248 с.
2. Колісник М.К. Фінансова санація і антикризове управління підприємством: Навч. посібник. / Колісник М.К., Ільчук П.Г., Віблій П.І. –К.: Кондор, 2007. – 272 с.
3. Терещенко О.О. Фінансова санація та банкрутство підприємств: Навч. посібник. / О.О. Терещенко. – К.: КНЕУ, 2004 – 412 с.
4. Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: Навч. посібник. Матеріал сайту електронної бібліотеки UkrKniga.org.ua [Електронний ресурс] – <http://ukrkniga.org.ua/ukrkniga-text/77/126/>
5. Управління фінансовою санацією підприємства. Матеріал сайту електронної бібліотеки UkrKniga.org.ua [Електронний ресурс] – <http://ukrkniga.org.ua/ukrkniga-text/78/19/>
6. Хіт Роберт. Кризовий менеджмент для керівників. / Роберт Хіт; пер. з англ. Р.Л. Ткачук, С.М. Рябчук, Н.І. Мішеніна. – К.: Всеуито, Наук. думка, 2002. – 566 с. – (Серія «Усе про менеджмент»).
7. Череп А.В. Фінансова санація та банкрутство суб'єктів господарювання: Навч. посібник. / А.В. Череп. – К.: Кондор, 2006. – 378 с.

УДК 338.65

Фурик Василь Григорович,

к.е.н., доцент;

Гаврилець Інна Василівна, студент,

Вінницький національний технічний університет

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Досліджено стан та виявлено проблеми управління витратами машинобудівних підприємств.

Ключові слова: витрати, управління витратами, машинобудівні підприємства.

Машинобудування сьогодні – це основа економіки будь-якої країни світу. Машинобудівна галузь відіграє вирішальну роль у створенні матеріально-технічної бази господарства. У сучасних умовах йому відведено винятково важливу роль у прискоренні науково - технічного прогресу. Випускаючи засоби виробництва для різних галузей народного господарства, машинобудування забезпечує комплексну механізацію та автоматизацію виробництва.

Проблемам машинобудівного комплексу, управлінню конкурентоспроможністю, перспективам розвитку машинобудування присвячені роботи вітчизняних вчених А. О. Касича, Д. В. Малащука, Н. В. Дація, О. П. Романка, Н. В. Тарасової, О. О. Шапурова та ін. В роботах науковців зазначаються окремі проблеми, тенденції та перспективи розвитку машинобудування в Україні. Водночас недостатньо розкрито стан машинобудівного комплексу за його структурну побудову, аналіз величини і структури витрат.

Машинобудівний комплекс України має значний науково-виробничий потенціал, тут зосереджена третина промислово-виробничих фондів і майже половина промислово-виробничого потенціалу країни. Велике значення машинобудування в народногосподарському комплексі зумовлено тим, що воно виробляє знаряддя праці як для галузей, що виготовляють засоби виробництва (робочі машини й апарати, верстати, технологічне і силове устаткування, контрольно-вимірювальні прилади, технічні засоби автоматики тощо), так і для галузей, які виробляють предмети споживання (машини для сільського господарства, технологічне устаткування для легкої і харчової промисловості тощо), а також самі предмети споживання (легкові автомобілі, побутову техніку, телевізори, радіоприймачі, відеотехніку, годинники тощо). Крім того, машинобудування виробляє різноманітне устаткування для будівництва, транспорту, зв'язку, торгівлі, спецобладнання для невиробничих галузей, а також продукцію оборонного призначення[1].

Автор праці [2] стверджує, що найбільш прогресивним та ефективним прийомом аналізу витрат є функціонально-вартісний аналіз, який є ефективним засобом виявлення надлишкових витрат на продукцію та приведення їх до раціонального рівня при забезпеченні певних характеристик якості продукції. Але в цитованій роботі, не згадано про інші методи аналізу витрат і не обґрунтовано, чому саме цей метод аналізу кращий від інших, лише констатовано, що він використовується при проектуванні та модернізації конструкції виробів, удосконаленні технологічних процесів, організації основного та допоміжного виробництв, удосконаленні управління ними, а, отже, необхідно дослідити можливість використання функціонально-вартісного аналізу витрат для ефективного управління витратами при потребі переходу від традиційного до наукомісткого виробництва на певному підприємстві.

Механізми управління витратами передбачають застосування певних методів та інструментів, за допомогою яких вивчають витрати, досліджують їхню поведінку, щоб управляти ними. Вибір методів полягає у застосуванні різноманітних способів і прийомів, за допомогою яких можна вивчити та отримати точну інформацію про витрати і на її підставі прийняти правильні управлінські рішення. Прийняття управлінських рішень впливає на величину фінансового результату підприємства, і тому завершальним етапом є оцінка прийнятого рішення на відповідність поставленим завданням. Якщо результат оцінки свідчить, що реалізація певних рішень і заходів має недоцільний і не вигідний характер, виникає необхідність вибору іншого методу аналізу, який забезпечить вигоду та окупність витрат підприємства.

Основними принципами управління витратами машинобудівних підприємств є:

- застосування системного підходу до управління витратами;
- взаємозв'язок окремих елементів підсистем із завданнями системи загалом;
- відповідність системи обліку завданням управління витратами;
- аналіз і виявлення альтернативних шляхів досягнення мети;
- повнота і аналітичність інформації щодо рівня витрат;
- застосування ефективних методів зниження витрат;
- стимулювання і мотивація працівників до зниження витрат;
- оцінка і контроль результатів діяльності підрозділів;
- забезпечення та реалізація останніх досягнень економіки, математики та практики для подальшого удосконалення управління витратами.

Для здійснення будь-якої господарської діяльності необхідне застосування найдосконаліших методів і форм контролю для регулювання її результатів. В умовах ринкових відносин увага акцентується не тільки на кінцевих результатах але й на методах їхнього досягнення. Можливість виділити найважливіші напрямки виробничої діяльності дає змогу зосередити увагу управління на важливих ділянках і підвищити ефективність контролюючих операцій і робіт. Основними

напрямами внутрішнього контролю витрат підприємства є: контроль обсягу випущеної продукції, контроль собівартості (витрат) і контроль результатів (доходів та прибутків).

Узагальнивши думки авторів, системний підхід до управління витратами підприємства можна визначити як сукупність елементів (прогнозування, планування, нормування, організування, калькулювання, мотивування, обліку, аналізу, регулювання, контролю), структури, завдань, технології, які взаємодіють між собою з метою цілеспрямованого формування і використання витрат для підвищення ефективності функціонування підприємства.

Криза, яка почалася в 2008 р., позначилась і на машинобудівних підприємствах. Зменшилась кількість замовлень на продукцію, що призвело до скорочення виробництва та кількості персоналу. У першому кварталі 2009 р. виробництво машинобудівних підприємств скоротилось на 54,6% порівняно з першим кварталом 2008 р. Найбільших збитків зазнало автомобілебудування – близько 85%. Вагонобудівельники скоротили виробництво вдвічі. Це пов'язано із скороченням попиту на українську продукцію на ринку Росії. Близько 80% всієї продукції українські вагонобудівельні заводи виробляють для російського ринку. Однак останнім часом попит знизився. Але, незважаючи на це, є й позитивні тенденції. Так, наприклад, підприємства енергетичного комплексу були завантажені в 2010 р. більше, ніж у попередньому році. Також у 2010 р. спостерігались позитивні тенденції в авіабудуванні [3].

При плануванні витрат машинобудівних підприємств на виробництво та реалізацію визначається величина витрат, які необхідні для виробництва продукції щодо кожної калькуляційної одиниці, а також для випуску всього обсягу продукції в цілому по підприємству. Визначають планову собівартість продукції на основі методу калькулювання, що застосовується на конкретному підприємстві. Розрахунок планової собівартості складається для визначення:

- загальної суми витрат у цілому та за окремими видами продукції в тому році, що планується;
- собівартості продукції за окремими процесами (групами калькуляції) за статтями витрат;
- резервів зниження витрат, пов'язаних з виконанням та реалізацією продукції.

Крім того, розрахунок планової собівартості дає змогу здійснити контроль за використанням грошових коштів. Кошторис витрат та планові калькуляції складають на основі норм витрачання матеріалів, що застосовуються, палива, енергії, норм виробітку та обслуговування робочих місць. Розрахунок витрат на матеріали, покупні вироби та напівфабрикати, технологічне паливо та енергію складають, виходячи з обсягів замовлень, що плануються, в облікових одиницях на окремих процесах машинобудівного виробництва та норм матеріальних ресурсів, що застосовуються, на облікову одиницю (замовлення) з урахуванням передбачених змін у техніці, технології та організації виробництва.

Практика роботи підприємств засвідчує, що на машинобудівних підприємствах облік витрат на виробництво продукції здійснюється відповідно до Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 16.07.1999 р. [4], а також відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 “Витрати”, затвердженого Міністерством фінансів України від 27.04.2000 р. [5].

Позамовний метод калькуляції – це метод розрахунку собівартості, що застосовується на підприємствах, де виробничі витрати враховують за окремими замовленнями на виріб або роботу [4]. Тобто всі прямі витрати за цим методом (витрати основних матеріалів та заробітної плати основних виробничих робочих з нарахуваннями на неї) враховуються за встановленими статтями калькуляції за окремими виробничими замовленнями. Інші витрати доцільно враховувати за місцями виникнення та включаються у собівартість окремих замовлень відповідно до встановленої ставки розподілу.

Для обліку витрат за замовленням для кожного замовлення доцільно застосовувати відомість (карточку). У міру проходження замовлення у відомості накопичується інформація про витрати за прямими матеріалами, прямими трудовитратами та загальнозаводськими витратами, пов'язаними з його виготовленням. Таким чином, картка замовлення є основним обліковим реєстром в умовах позамовного методу калькулювання.

Але цей метод не позбавлений недоліків. Так, наприклад, неможливо визначити фактичну рентабельність замовлень, тому що накладні витрати розподіляються умовно. Також не враховуються витрати, які пов'язані з фінансуванням конкретних замовлень.

Література

1. Балицький Є. Конкуренентоспроможність машинобудування України в контексті міжнародної, макроекономічної та комерційної політики / Є. В. Балицький // Збірник наукових праць.
2. Титаренко І. Аналіз витрат виробництва. / І. Титаренко // Соціально-економічні, політичні та

культурні оцінки і прогнози на рубежі двох тисячоліть. – Тернопіль, 2005.

3. Машиностроители подсчитывают потери // Машиностроение Украины. – 2009.

4. Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” від 16.07.1999 р. № 996-XIV (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 “Витрати” : затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31.12.1999 р. № 318, зареєстрованим у Мін’юсті України 19.01.2000 р. № 27/4248 // Все о бухгалтерском учете. – 2000. – № 11.

УДК 65.012.32:622.7.012

Шагоян Світлана Миколаївна,
Державний ВНЗ «Національний гірничий університет»

ІМПЕРАТИВИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В СИСТЕМІ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Проаналізований зміст принципів корпоративного управління та їх вплив на формування передумов економічної безпеки асоційованого акціонерного товариства. Визначені основні атрибути ефективного корпоративного управління.

Ключові слова: економічна безпека, корпоративне управління, акціонерне товариство, заінтересовані особи, корпоративні конфлікти, корпоративний кодекс.

Однією з найбільш поширених організаційно-правових форм господарювання є господарські товариства, особливістю яких є розподілений на частки статутний капітал, що визначає можливість спільного володіння таким підприємством групою фізичних/юридичних осіб. Захист та узгодження індивідуальних інтересів акціонерів обумовили виникнення та розвиток принципів корпоративного управління як важливого науково-практичного механізму ефективної діяльності товариств. Корпоративне управління представляє собою систему, за допомогою якої спрямовують та контролюють діяльність акціонерного товариства [1]. Корпоративне управління не обмежується виключно відносинами між інвесторами та менеджерами, а передбачає також урахування законних інтересів та активну співпрацю із заінтересованими особами стосовно діяльності товариства. Це пов'язано з тим, що товариство не може існувати незалежно від суспільства, в якому воно функціонує, і кінцевий успіх його діяльності залежить від внеску всіх заінтересованих осіб. Таким чином, актуальним є удосконалення системи відносин між інвесторами-власниками товариства, його менеджерами, а також іншими заінтересованими особами для забезпечення ефективної діяльності товариства, рівноваги впливу та балансу інтересів учасників корпоративних відносин.

Питання удосконалення корпоративного управління досліджували багато іноземних та вітчизняних фахівців, зокрема, А. Мерфі, Р. Левайн, Т. Арун, М. Блейр, О. Костюк, О. Мукан, І. Івасів, Н. Останіна, С. Пішпек, О.Поважний та інші. Проте недостатньо уваги приділялось взаємовідносинам між суб'єктами одного об'єднання, що побудовано на принципах холдингу. В умовах високих корпоративних структур, які вміщують декілька пов'язаних правами власності товариств, проблеми, обумовлені розмежуванням функцій між керівниками загальних корпоративних та асоційованих рівнів, визначають необхідність захисту інтересів асоційованого підприємства.

Метою дослідження є розвиток теоретичних засад формування системи управління гірничо-збагачувальним комбінатом як асоційованим акціонерним товариством в напрямку розподілу управлінських повноважень та обов'язків щодо забезпечення його економічної безпеки.

Формування системи корпоративного управління відбувається індивідуально на розсуд власників товариств, але для підвищення ефективності системи можна використати принципи (ключові засади) корпоративного управління, які поєднані в декілька груп (рис. 1) та розкривають специфічність управління корпоративним підприємством.

На етапі визначення мети підприємства виникають підстави для формування дискусійного середовища, в якому зацікавлені особи та групи відстоюватимуть власні інтереси та затверджуватимуть за ними статус спільних цілей – цілей товариства конкретизованих в змісті бізнес-стратегій. Критерії економічної безпеки акціонерного товариства в цьому випадку визначатиметься інтегральними очкуваннями множини зацікавлених осіб щодо економічної безпеки власної частки капіталу та товариства в цілому. Збіг індивідуальних очікувань більшості акціонерів

Наукове видання

Тенденції управління фінансовими та інноваційними процесами в умовах ринкових перетворень: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції

Головний редактор: **В.В. Грабко**

Відповідальний за випуск: **Зянько В.В.**

Підписано до друку 17.02.2012 р.
Формат 29,7×42 1/4. Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman.
Друк різнографічний Ум. друк. арк. 4,99
Наклад 200 прим. Зам. № 2012-020

Вінницький національний технічний університет,
21021, м. Вінниця, Хмельницьке шосе, 95,
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
серія ДК № 3516 від 01.07.2009

Віддруковано в Вінницькому національному технічному університеті
в комп'ютерному інформаційно-видавничому центрі.
21021, м. Вінниця, Хмельницьке шосе, 95,
ВНТУ, ГНК, к. 114.
Тел. (0432) 59-87-38.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
серія ДК № 3516 від 01.07.2009